

REFERAT Klima- og Bæredygtighedsudvalget 2018-2019 d. 26-02-2018

Mødedato Mandag d. 26. februar 2018 kl. 00:00

Mødested Mødelokale 1, Vibegård, Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Deltagelse i forskningsprojekt.....	5
Den forestående proces for arbejdet med Bright Green Island-strategien.....	7
Energistrategi - reduktion af emner til belysning.....	10
Energiplanlægning: fokus på transport.....	14
Orientering om væsentlige indsatsområder.....	17
Fokus på det bornholmske boligmarked.....	20
Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd.....	23
Gensidig orientering.....	25

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	1	

Fraværende

Winni Grosbøll, Bente Helms.

Bemærkninger til dagsordenen

Ingen.

Punkt 2: Deltagelse i forskningsprojekt

Bilag

Letter of Interest GREENBIZZ COMMUNITY

Åbent punkt

2 Deltagelse i forskningsprojekt

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	2	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Bornholms Regionskommune har tilkendegivet interesse for at deltage i et forskningsprojekt vedr. teknologiske muligheder for at øge bæredygtigheden lokalt.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har tilkendegivet interesse for at deltage i forskningsprojektet "Greenbizz Community", hvis mål er at skabe lokale, teknologiske løsningsmodeller for øget bæredygtighed og grøn, vedvarende energi.

Foruden Bornholms Regionskommune har også Sønderborg, Samsø og Lolland kommuner tilkendegivet interesse for at deltage i projektet, der udføres med Danmarks Tekniske Universitet om tovholder. Projektet løber over tre år.

Økonomiske konsekvenser

BRK har med sin interessetilkendegivelse forpligtet sig til at bidrage med 100 arbejdstimer.

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 3: Den forestående proces for arbejdet med Bright Green Island-strategien

Åbent punkt

3 Den forestående proces for arbejdet med Bright Green Island-strategien

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	3	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Udvalget får en orientering om, hvordan processen for arbejdet med Bright Green Island Strategien er planlagt til at foregå.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Styregruppen for Bright Green Island har besluttet at omdøbe Bright Green Island-strategien til Bright Green Island-visionen, hvilket er mere retvisende, idet der arbejdes med en fælles ø-vision og indsatsområder, der står i relation til BRKs øvrige strategi- og plangrundlag.

Materialet til den nye BGI-vision og oversigten over Bornholmermål fremsendes til kommunalbestyrelsens visionsseminar den 27. og 28. februar 2018, hvor der lægges op til drøftelse og godkendelse af den samlede vision.

Efter behandling på visionsseminaret skal Klima- og Bæredygtighedsudvalget (KBU) på møde den 5. april 2018 fastlægge en proces, der dels sikrer involvering af partnere og borgere og dels fastlægger, hvordan Bornholmermålene forankres i BRK, herunder hvilke mål, der skal arbejdes med i hvilke udvalg.

Der skal sikres et godt samspil med partnere og borgerne i arbejdet med visionen, og der skal ske en konkret beskrivelse af, hvordan samarbejdet med interessenter skal organiseres.

Efter KBUs behandling i april vil alle fagudvalg (på maj-møderne) få et oplæg til behandling i forhold til de(t) Bornholmermål, der hører under de enkelte udvalg, med henblik på en drøftelse af, hvordan udvalget kan arbejde videre med målene.

Resultatet af udvalgenes drøftelser vil blive forelagt kommunalbestyrelsen på mødet den 31. maj 2018.

Økonomiske konsekvenser

-

**Supplerende sagsfremstilling og/eller
Administrativ tilføjelse**

-

Punkt 4: Energistrategi - reduktion af emner til belysning

Åbent punkt

4 Energistrategi - reduktion af emner til belysning

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	4	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Klima- og Bæredygtighedsudvalget har ved møder den 4. januar 2018 og 22. januar 2018 drøftet hvilke aspekter af mulige former for CO2-neutral energi, udvalget ville have belyst yderligere med henblik på en vurdering af egnetheden til at indgå som en del af BRKs kommende energistrategi.

Udvalget skal drøfte kommende skridt i processen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at udvalget tager kontakt til Energinet.dk med henblik på en afklaring af muligheder for at udvide søkablets kapacitet
- at udvalget fastsætter kriterier for yderligere reduktion af emner til belysning i forhold til energistrategien

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Ad a) Der skal arrangeres et møde med Energinet.dk, som udvalgsformanden og kommunaldirektøren deltager i.

Ad b) Udvalget ønsker, at de oprindelige syv emner på listen afdækkes yderligere med henblik på at vurdere fordele og ulemper med inddragelse af eksterne eksperter.

Sagsfremstilling

På Klima- og Bæredygtighedsudvalgets møde den 22. januar 2018 udtalte udvalget, at der skal undersøges aspekter af sol-energi, søkabel, kystnære vindmøller, ponton-havvindmøller i kombination med bølgeenergi, "afladsmodeller" som køb af VE-certifikater eller opstilling af vindmøller uden for Bornholm.

Dermed kan det konkluderes, at emnerne "tunnelstrøm" og "gasraffinaderi på Biokraft" er fjernet fra listen (se supplerende sagsfremstilling til KBUs møde den 22.1.2018) over de muligheder, som udvalget på mødet den 4.1.2018 opstillede.

Udvalget ønsker et konsolideret grundlag for at afgøre, hvilke muligheder der er for at nå målet om CO2-neutralitet på Bornholm i 2025, for så vidt angår energiforsyningen og følgende nedenstående emner er stadig på udvalgets liste over muligheder, der skal undersøges nærmere:

Sol-energi

En forsyningsløsning alene baseret på sol-energi i kombination med enkelte af de allerede eksisterende vindmøller forudsætter etablering af et ekstra søkabel. Af beregninger foretaget af BEOF fremgår således, at der til dækning af det bornholmske elforbrug skal etableres så mange solceller, at der på visse tidspunkter af døgnet vil opstå en overkapacitet, som ikke kan afsættes. Uden et ekstra søkabel, der muliggør afsætning af overskudskapaciteten, vil denne model ikke være økonomisk bæredygtig.

Det er i givet fald Energinet-DK, der skal eje et nyt kabel og som derfor skal træffe eventuel beslutning om etablering heraf. En videre forfølgelse af en model i alt væsentligt baseret på solenergi vil derfor forudsætte en henvendelse til Energinet-DK for at høre om udsigterne til etablering af et ekstra søkabel til Bornholm.

Havvindmøller/kystnære vindmøller

Mens produktion fra havvindmøller ikke kan medtælles i en kommunes CO₂-regnskab, kan el fra kystnære møller medregnes med 50 pct. efter Energistyrelsens metoder for udarbejdelse af energiregnskaber. Det er muligt at etablere en vindmøllekapacitet på 50 MW i havet ud for Rønne. Afgørende for, om denne mulighed er realistisk, er økonomien i projektet. Energistyrelsen foretog i 2015 et udbud af kystnære vindmøller. Der deltog tre konsortier i dette udbud; HOFOR; European Energy og Vattenfall. Ingen af de tre konsortier ønskede at opstille vindmøller på lokaliteten ud for Rønne.

BEOF har foreslået, at der rettes henvendelse til enten vindmølleproducenten MHI Vestas eller til operatørerne/udviklerne HOFOR, Vattenfall eller European Energy, med henblik på at afklare, under hvilke betingelser etablering af kystnære møller ved Rønne kan blive aktuel.

Hybridløsninger

Kombinationen af (hav)vindmøller placeret på pontoner, der samtidig er i stand til at udnytte bølgeenergi er teknologisk i en meget spæd fase, og der er endnu ikke foretaget full scale forsøg. En pejling på udsigterne til en snarlig realisering af teknologien kunne eventuelt opnås gennem kontakt til Nykredits eksperter i VE-investeringer.

Det må dog antages, at de økonomiske vanskeligheder, der er knyttet til kystnære vindmøller, i mindst samme omfang vil være knyttet til denne teknologi.

Køb af VE-certifikater

Energistyrelsens metode til opgørelse af energiregnskaber i kommuner retter sig imod kommunen som en geografisk enhed. Det er ikke muligt at tage hensyn til, i hvilket omfang forbrugerne eller virksomhederne i de enkelte kommuner har købt VE-certifikater. Det er heller ikke muligt at medregne køb af VE-certifikater som en indsats til begrænsning af CO₂-udslip. Hertil kommer, at såfremt VE-certifikater skulle medregnes, ville dette formentlig have som konsekvens, at effekten fra nuværende solparker eller vindmøller ikke kunne medregnes til den bornholmske indsats, i det omfang certifikaterne er solgt ud af øen.

Opstilling af møller uden for Bornholm

Flere bykommuner praktiserer opstilling af vindmøller i en fremmed kommune – enten fordi vindforholdene er ugunstige, eller fordi der mangler areal til opstilling af møller. Efter Energistyrelsens opgørelsesprincipper skal gevinsten ved VE-udbygningen primært medregnes i beliggenhedskommunens energi- og CO₂-regnskab. Investorkommunen kan dog indgå aftale med beliggenhedskommunen om kontering af VE-produktionen. En aftale kan enten gå ud på en deling eller på en dobbeltkontering for en afgrænset periode. Energistyrelsen fører kontrol med såvel delingsaftaler som aftaler om dobbeltkontering.

På grund af en stærk ubalance mellem udbuddet og efterspørgslen efter værtskommuner er det en økonomisk risikabel løsning.

Det umiddelbart videre arbejde med at kvalificere emner

Da flere af emnerne ovenfor er afhængige af søkablets kapacitet og begrænsningen forbundet hermed, foreslår administrationen, at første skridt er at tage kontakt til Energinet.dk med henblik på at afdække muligheder for indenfor en kort tidshorisont at udvide kapaciteten på kablet.

Derudover bør udvalget drøfte og fastlægge kriterier for, hvilke emner der skal belyses yderligere. Fx kan udvalget overveje følgende kriterier:

- Der skal være tale om kommercielt afprøvet teknologi
- Udgangspunktet tages i eksisterende viden om teknologier og markedsinteresse
- Energiproduktionen skal foregå lokalt på Bornholm

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 5: Energiplanlægning: fokus på transport

Bilag

Udbudsguide_biogas_som_drivmiddel

Åbent punkt

5 Energiplanlægning: fokus på transport

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	5	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Klima- og Bæredygtighedsudvalget pegede på møde den 22. januar 2018 på, at næste fokusområde i drøftelserne af den samlede energiplanlægning på Bornholm skal være transportområdet. I den forbindelse er det relevant at drøfte hvilke muligheder, der kan være i forhold til de to drivmidler, el og biogas.

Indstilling og beslutning

Koncerndirektøren indstiller,

- at udvalget drøfter hvilke af de to drivmidler, el eller biogas, der skal arbejdes videre med i forhold til transportområdet.
- at processen for den videre planlægning tages op på udvalgets møde i april.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Ad a) drøftet.

Ad b) taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Biogas i busser, skraldebiler og andre tunge transportmidler, vil kunne bidrage til store reduktioner i CO2 udslippet.

Biogas produceres på enkelte store anlæg, som primært omdanner gylle til drivmiddel, men der er kun få steder i landet, hvor optankning er muligt.

Kortlægningen af de væsentligste kørselsmønstre og ruter i den offentlige transport skal medvirke til at finde den mest optimale placering af en gastankstation. Brændstofforsyningen er central i omstillingen til biogas – jo større forbrug, desto lavere pris.

Hvis Bornholm skal overgå til biogas som drivmiddel for busser, skraldebiler og andre tunge transportmidler, vil gassen enten skulle produceres på øen eller skulle transporteres til øen med skib. Der vil skulle investeres store beløb i tankanlæg og anlæg til påfyldning på øen.

En biogastankstation skal altså have en vis afsætning af gas for at være rentabel. Det er ikke sikkert, at de lokale bus- eller renovationsruter alene er nok til at sikre økonomisk grundlag for drift af en gastankstation. Derfor er det vigtigt at kortlægge alle muligheder, især i en mindre kommune som Bornholm.

Biogas som drivmiddel på Bornholm vil efter al sandsynlighed af hensyn til rentabiliteten kræve, at også samtlige busser inkl. bybusserne kører på gas.

Overvejelserne om investeringer i biogas skal derfor ses i lyset af faldende priser og øget batterikapacitet i forhold til eldrevne busser, skraldebiler og andre tunge transportmidler.

El kan på nuværende tidspunkt kun være en løsning for bybusserne, og vil samtidig udelukke anvendelsen af biogasraffinering. Hvornår batterikapacitet og priser reelt gør el til et realistisk drivmiddel for al tung transport er svært at gisne om. Men på længere sigt kan man forestille sig, at el udkonkurrerer biogas, også i tung trafik.

En afvejning mellem de to drivmidler er vigtig.

EU-kommissionen blev i december 2017 enige med parlamentet og ministerrådet om et direktiv, som kræver, at vi senest i år 2023 sorterer vores madaffald fra husholdningsaffaldet. Når kommunen bliver pålagt at frasortere madaffald, er det oplagt at kigge på muligheden for at anvende det til produktion af biogas.

Der vil i dette scenarie være behov for opstartsinvesteringer i såvel forbehandlingsanlæg og udvidelse af Biokraft. Investeringerne vil skulle finansieres via brugerbetaling inden for forsyningssektoren, så der må forventes en meget lang afskrivningsperiode.

Biogas kan kun anvendes i transportsektoren efter raffinering, hvilket kræver yderligere investeringer.

Med i de meget langsigtede overvejelser er også, at et scenarie hvor fossilt brændstof helt skulle udgå ift den tunge trafik, så vil der skulle en meget anseelig el-produktion til at kunne dække behovet på øen.

Det er pt uafklaret, hvordan vi per 2025 dækker det nuværende el-forbrug med vedvarende energikilder.

Fra Bornholms Regionskommune deltager en mindre gruppe d.13. marts 2018 på en konference om fremtidens mobilitet.

I vedhæftede bilag og via nedenstående link er det muligt at læse yderligere i forhold til baggrundsviden omkring energiforbrug til transport:

<https://www.dknyt.dk/artikel/95021/nordjylland-bestiller-nu-landets-frste-brintbusser/?nb=1>

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 6: Orientering om væsentlige indsatsområder

Åbent punkt

6 Orientering om væsentlige indsatsområder

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	04-01-2018	8	
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	22-01-2018	5	
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	6	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Udvalget får en orientering om nogle af de væsentligste indsatsområder for udvalgets arbejde.

Indstilling og beslutning

K0ommunaldirektøren indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 4. januar 2017:

Genoptages på næste møde.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 22. januar 2018:

Udsat.

Kommunaldirektøren indstiller,

- at det næste indsatsområde, udvalget sætter fokus på, skal omhandle boliger, jf. andet punkt på KBUs dagsorden

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Orientering om væsentlige indsatsområder:

1. Bright Green Island, status herunder organisation og forhold til vækstforum

2. Udvikling af Kunsthåndværk som ny regional søjle

3. Fødevarerstrategien – herunder 80/20 plan. Dvs 20 % økologi kommunal indsats, 80% øvrig hensyn til bæredygtighed

4. Kommuneplan – delopgave i form af visions-input til ØEPU "Hvad vil vi med øen"
5. Boligpolitik/ 10 års planer (herunder tilflytning, ollekolle, politik for garanti til boligforeninger, Boliger for psykisk og socialt sårbare, bopælspligt)
6. Energi Testø - opdatering på status
7. Affaldsstrategi (sammenhæng/delelement til ressource- og energiplan). Drøftelse af processen fremover. Input fra hvilke udvalg?
8. Ressourcestrategi (herunder Biomasse regnskab, politik om øget sortering og/eller nedbringelse af slutmængden af affald, cirkulær økonomi indsats)

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling til KBU 22.1.2018

Foruden de i sagsfremstillingen nævnte indsatsområder peger KBU på følgende områder, der skal drøftes i relation til udvalgets arbejde:

- Indkøbspolitik
- Politik for BRKs bilflåde
- Inddragelse af borgerforeninger
- Bæredygtighedsbegrebet

Punkt 7: Fokus på det bornholmske boligmarked

Bilag

COWI - Flytteanalyse og kommunaløkonomi for Bornholm

Åbent punkt

7 Fokus på det bornholmske boligmarked

00.22.00A00-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	7	

Hvem beslutter

Klima- og Bæredygtighedsudvalget beslutter.

Resumé

Det næste større indsatsområde Klima- og Bæredygtighedsudvalget skal se nærmere på, er det bornholmske boligmarked.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- at der afholdes et temamøde i KB, hvor de større arbejdsgivere på Bornholm, ejendomsudviklere, tilflytterkonsulenten m.fl. drøfter forventninger til efterspørgsel og udbud af nye boliger på Bornholm med henblik på, at KBU efterfølgende drøfter initiativer til forøgelse af boligudbuddet.

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Godkendt, idet også udlejere inviteres med til temamøde.

Sagsfremstilling

Der kan i stigende grad konstateres et pres på det bornholmske boligmarked.

Tilflytterkonsulenten melder om problemer med at anvise passende boliger til potentielle tilflyttere; administrationen har modtaget flere henvendelser fra ældre, der efterspørger boliger særligt tilpasset denne gruppe med muligheder for kollektive aktiviteter, og der kan i øjeblikket ikke gives noget egnet svar på, hvor de forventede tilflyttere i forbindelse med udflytning af statslige arbejdspladser og forøgelse af det bornholmske forsvar skal bo.

Der kan samtidig spores en stigende interesse for etablering af nye boliger fra såvel de almennyttige boligforeninger som fra de private ejendomsudviklere, men indtil videre er der ingen konkret aktivitet igangsat.

Administrationen har fået udarbejdet en analyse fra COWI om konsekvensen af forskellige tilflytningsscenarier for BRKs økonomi. Der er udarbejdet tre forskellige scenarier, der viser effekten af en tilflytning på ca. 2000 ekstra personer med varierende aldersmæssig og uddannelsesmæssig sammensætning. Endvidere er der udarbejdet et fjerde scenarie, hvor der er regnet på effekten af ca. 3700 ekstra indbyggere, svarende til at der i 2025 bor 42.000 personer på Bornholm.

For hver af de fire scenarier (se bilag) er der foretaget en vurdering af behovet for nye boliger. Den løbende udskiftning af boliger frem mod 2025 antages at udgøre 524 boliger. Desuden antages det, at der som følge af ændrede boligpræferencer, ændring i demografi og ændringer i boligforbruget pr. person vil være et behov for nye boliger frem mod 2025 svarende til 494 boliger. Lægges hertil behovet for nye boliger som følge af øget tilflytning, vil der ifølge COWI

frem til 2025 være et øget boligbehov på henholdsvis 1868, 1955, 1707 og 2577 anhängig af, hvilket scenarie der vælges.

På baggrund af oplysninger om dels arbejdsgivernes forventning til øget rekruttering, BRKs mål om tiltrækning af nye befolkningsgrupper og om forventningerne til øget aktivitet på boligområdet drøftes eventuelle initiativer, som BRK kan tage for at skabe vækst på boligområdet.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling og/eller Administrativ tilføjelse

-

Punkt 8: Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

Åbent punkt

8 Sager til høring i Ældreråd og Handicapråd

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	8	

Indstilling og beslutning

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:
Ingen.

Punkt 9: Gensidig orientering

Åbent punkt

9 Gensidig orientering

00.01.00P35-0101

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Klima- og Bæredygtighedsudvalget	26-02-2018	9	

Klima- og Bæredygtighedsudvalget den 26. februar 2018:

Intet.